

VIRTUAL REALITY KIJKERS

Langs deze fietsroute brengen VR-kijkers je virtueel terug naar de middeleeuwen en de gouden tijden van bruisende handel en internationale cultuur in de Zwinstreek. Vier kijkers zijn elke dag gratis toegankelijk en dat 24/24. Ze zijn in hoogte verstelbaar en geven de unieke kans om 360° rondom je heen te kijken. Je krijgt telkens een kort filmpje in virtual reality te zien, van hoe het leven er toen uitzag op de exacte plek waar je staat. Indrukwekkend!

De kijkers staan aangeduid op de kaart:

- **Kijkcentrum Zwin Natuur Park**
2 Indoor VR-kijkers (Inbegrepen in toegangsticket Zwin Natuur Park)
- **Maenhoutsdijkje**
Sluis
- **Krinkelidijk**
Oostkerke
- **Damse Vaart West / Dammesteinweg**
Damme
- **Jan van Eyckplein**
Brugge

CORONAPROOF KIJKERS

Zowel de indoor als de outdoor VR-kijkers werden behandeld met PhotoACTIVE®-beschermingstechnologie. Deze technologie is goedgekeurd voor haar doeltreffendheid tegen coronavirussen waardoor elke overdracht tussen gebruikers wordt voorkomen. Het voorpaneel, de handgrepen en het aanraakscherm worden jaarlijks opnieuw behandeld. Zo kan je op een veilige manier genieten van de VR-beelden in de kijkers.

WEBAPP VERDWENEN ZWINHAVENS

Via de webapp kan je de fietsroute volgen op je smartphone en krijg je onderweg meldingen met boeiende archeologische weetjes.

Je hoeft geen app te downloaden. Scan de QR-code met je smartphone of surf naar de website. Archeologen van de Universiteit Gent doen al jarenlang onderzoek in dit landschap en delen hun kennis.

Ontdek onderweg relicten in het landschap, voorwerpen en gebeurtenissen uit de Zwinstreek in die tijd. Van kruiken uit verre regionen die hier werden opgegraven, over zeeslagen tot ballaststenen.

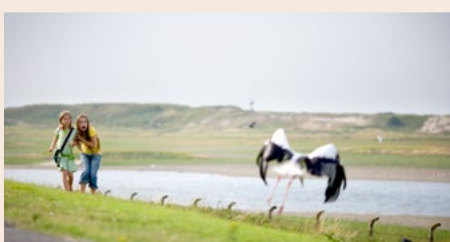
[app.verdwenen-zwinhavens.be](#)

1 ZWIN NATUUR PARK

Door de Zwingeuil stroomt twee keer per dag zeewater de Zwinvlakte binnen. Dat maakt van het Zwin Natuur Park een bijzonder landschap en één van de belangrijkste slikke- en schorregieden in België en Nederland. Een unieke biotoop voor vogels en planten. In de interactieve expo in het bezoekerscentrum beleef je de hoogtepunten van de vogeltrek en op de panoramatoren heb je een prachtig vergezicht. De hutten van het buitenparcours staan wijd open voor activiteiten. Via de ooievaarstoren kom je heel dicht tot bij enkele ooievaarsnesten en vanuit het kijkcentrum zie je de broedeilanden en vogels die uitrusten.

Info en tickets op [www.zwin.be](#)

2 VR-KIJKERS ZWIN NATUUR PARK

In het Kijkcentrum van het Zwin Natuur Park, staan 2 virtual reality-kijkers die je meenemen op een virtuele vogelvlucht doorheen de evolutie van het Zwinlandschap. Inbegrepen in je toegangsticket tot het Zwin Natuur Park.

Info en tickets op [www.zwin.be](#)

3 ZWINDUINEN EN -POLDERS

Met zijn 222 hectare vormt dit 200 jaar oude duingebied een overgang tussen zee, strand en polder. Het heet officieel 'Vlaams Natuurreservaat De Zwinduinen en -polders' en wordt beheerd door Natuur en Bos van de Vlaamse overheid. Landinwaarts vind je een aangeplant bos, Tobruk. De zuidelijke Kleyne Vlakte is een belangrijk overwinteringsgebied voor heel wat steltlopers, meeuwen en eenden. Dankzij de vele natuurherstel- en beheerwerken groeien hier zeldzame planten en voelt de boomkikker zich opnieuw thuis. Wist je dat er ook een blindenpad ligt?

[www.natuurenbos.be/zwinduinen](#)

4 BINNENDUINEN VAN KNOCKE

Deze duinen vormen samen met de Zwinduinen en -polders, het Zwin en de aanpalende natuurgebieden in Nederland een natuurgebied van meer dan 750 hectare. Je vindt er zeldzame soorten zoals bokkenorchis, grote tijm, ... Hier worden maatregelen genomen voor soorten zoals boomkikker, rugstreeppad, kamsalamander, kleine zilverreiger en lepelaar.

[www.natuurenbos.be/de-binnenduinen-van-knocke](#)

5 SINT ANNA TER MUIDEN

Zonder twijfel het best bewaarde geheim van West-Zeeuws-Vlaanderen. Mude, zoals Sint Anna ter Muiden eerst heette, kreeg stadsrechten in 1242 en is daarmee ouder dan Sluis. Het was een levendige handelstad en voorhaven van Brugge. Het rustieke plein is Zeelands eerste beschermde stadsgezicht. De vierkante torenstomp, overblijfsel van de 14de-eeuwse kerk, het Marktplaatsplein geplaveid met middeleeuwse ballastkeien, het 18de-eeuwse stadhuis en de Lodewijk XVI-waterpomp zijn een bezoekje zeker waard.

6 OOSTKERKE

Oostkerke is ongetwijfeld één van de mooiste dorpjes van West-Vlaanderen. De Sint-Kwintenskerk, met monumentale toren, is hét herkenningpunt. Ze ademt het belang uit dat Oostkerke ooit had als moederparochie voor andere Zwindorpen. Je ziet in de kerkgevel opvallend gekleurde stenen. Dat zijn ballaststenen die in de middeleeuwen van de Baltische en Schotse kust tot hier werden verscheept. Slenter zeker even langs de oude schapenwegels en langs het 14de-eeuwse Kasteel van Oostkerke.

7 STADSWALLEN DAMME

Van middeleeuwse havenstad transformeerde Damme in een imposante vesting. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648), werd Damme door het Spaanse leger uitgebouwd tot een garnizoensstad met een stervormige omwalling. Nadat het militair belang van Damme verdween, ontwikkelden zich in de grachten diverse biotopen. Van open water, drijftillen, vochtige weiden, hooilanden en rietkragen tot moerasbos. Een prachtig stukje natuur! Doorheen de site (28 ha) loopt een wandelpad met infopanelen.

8 VR-KIJKER DAMME

Laat je meevoeren naar het jaar 1299. In de 12de en 13de eeuw was Damme dé overslaghaven bij uitstek in het netwerk van de Brugse voorhavens. Hier werden goederen van grote schepen die het Zwin binnenzelden, overgeladen in schuiten, die via het kanaal de Reie heen en weer voeren naar Brugge. Beleef de bedrijvigheid in een 360° film.

9 DAMSE VAART EN PROVINCIE-DOEMIN FOR VAN BEIEREN

Het iconische landschap van de Damse Vaart biedt zonder twijfel een schilderachtig panorama. Het kanaal verbindt Brugge met Damme en gaat verder tot Sluis. Langs de Damse Vaart, t.h.v. Koolkerke, ligt het provinciedomein Fort van Beieren, met overblijfselen van een aarden fort uit het begin van de 18de eeuw en de site van een in 1956 afgebroken kasteel. Wandelpaden laten je kennis maken met een gevarieerd landschap.

[www.west-vlaanderen.be/domeinen](#)

10 LANGEREI

De Langerei stond eeuwenlang garant voor Brugges rijkdom. De verdwenen Dampoort (een complex van sluisen) verbond de Langerei met het kanaal dat naar Damme werd gegraven en in Damme zelf sloot het kanaal aan op de diepe zeegul van het Zwin. Terwijl Damme uitgroeide tot een voorhaven, werd Brugge in de late middeleeuwen een van de belangrijkste handelscentra van Noordwest-Europa.

11 VR-KIJKER BRUGGE

Dankzij het complex systeem van voorhavens was Brugge van de 13de tot en met de 15de eeuw hét handelsknooppunt tussen de Hanzesteden uit het hoge Noorden, Engeland en Duitsland en de belangrijkste handelsplaatsen in Frankrijk, Spanje en Italië. Het werd een draaischijf van goederen, mensen en gedachten, wat op zijn beurt afstraalde op kunst, bestuur en architectuur. De haven stond alom bekend om de hoge kwaliteit van lokale ambachten zoals wol- en lakennijverheid of metaal- en amberbewerking. Het kloppende hart van het Hanzekehartier is het Jan van Eyckplein, toen het Manhattan van Bourgondisch Brugge. Kijk doorheen de kijker en herleef de roemrijke tijden van het middeleeuwse Brugge!

12 DAMME

Beklim de kerktoeren en krijg als beloning een onvergetelijk zicht op de stervorm van Damme en de weidse polders. Snuiuster eens rond op de boekenmarktjes en in de boekenwinkeltjes. Ontdek de fratsen van Tijl in het Uilenspiegelmuseum. Het historische centrum mag dan wel niet groot zijn, de culinaire reputatie is befaamd dus schuif je benen onder tafel en laat je bedienen!

[www.visitdamme.be](#)

13 NATUURRESERVAAT ROMBOUTSWERVE

Dit natuurreservaat bestaat uit laaggelegen gronden die nog voor 1200 tegen de zee beschermd werden. In de winterperiode is het een pleisterplaats voor vriezengansen. Typische weidevogels zoals Kievit, grutto, slobleend en scholekster, maar ook torenvalk, steenuil, en bosrietzanger komen er broeden. Het is niet vrij toegankelijk maar van in de kijkhut op de Romboutswerf heb je een prachtig zicht op het reservaat.

[www.natuurpuntdamme.be](#)

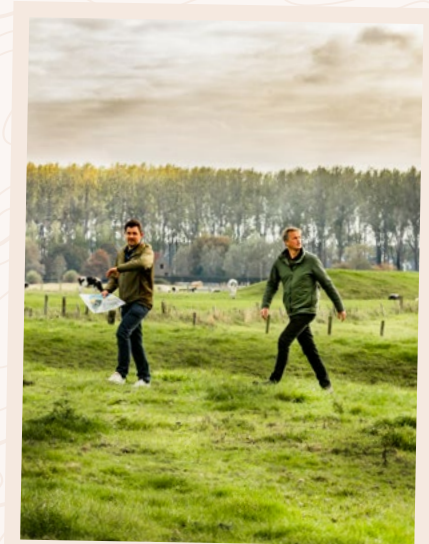
14 VR-KIJKER MONNIKEREDE

In de 13de eeuw werd het vissersdorpje Monnikerede een havenstad waar zeelui, handelaars en vissers samenwoonden. Hoewel het dichtbevolkt was en van de Vlaamse graaf in de 13de eeuw stadsrechten kreeg, zag Monnikerede er niet meteen uit als

een stad. Het bezat geen kerk, stadsmuren of -torens en bestond voornamelijk uit twee druk bewoonde hoofdstraten die kruisten nabij een centraal marktplein met stadhuys, waterput en havenzone. De kijker toont je de bedrijvigheid in het stadje in het jaar 1411.

15 KRINKELDIJK

De Krinkelidijk verbindt Hoeke met Oostkerke en is een van mooiste wandel- en fietswegen van Vlaanderen. De dijk werd aangelegd naast de 12de-eeuwse Zwingeuil en moest het land van Oostkerke verder beschermen tegen overstromingen. De Krinkelidijk heeft hoge oude dijkbermen met rijen knotwilgen en populieren.

16 HOEKE

In de 13de eeuw was Hoeke de lokale uitvalsbasis van het machtige Duitse Hanzeverbond. Het kreeg een strategische rol in het netwerk van Brugse voorhavens. De aanlegplaats was een scheepswerf en een centrum van ambachten. Smeden bewerkten er vooral ijzer voor scheepsbouw. De haven diende als stapel van het materiaal dat nodig was op een scheepswerf. Tijdens de 15de en 16de eeuw vormden de Hoekenaren hun havengemeenschap om tot een welvarende landbouwgemeenschap. Hierdoor bleef een restant van Hoeke bestaan als een mooi gehucht rondom de 13de-eeuwse Sint-Jacob-de-Meerdere kerk.

17 SINT-DONAASPOLDER

In dit toegankelijke weidevogelreservaat liggen de resten van het Spaanse fort Sint-Donaas (1605). Het leunt aan tegen de Oude Kleiputten van Hoeke/Lapscheure en is erg in trek als broedgebied voor o.a. de grutto, bruine kiekendief en bergeend. De oude bunkers zijn ingericht als overwinterplaats voor vleermuizen en amfibieën. Je kan er op stap met een ervaren wandelgids.

[www.natuurpunt.be](#)

18 SLUIS

Grensstadje Sluis [Sluus] ontleent zijn karakter vooral aan de vestingwallen en de markante toren van het Belfort. Tot ver over de grens is Sluis geliefd vanwege de ambiance, het lekkere eten en de West-Zeeuws-Vlaamse gastvrijheid. Vanwege de strategische ligging aan het Zwin werd het dé belangrijkste voorhaven van Brugge. De bloeitijd van Sluis duurde tot 1450, waarna het verval intrad door de verzanding van het Zwin. In de Tachtigjarige Oorlog werd het echter een belangrijke vestingstad. Vanaf het Belfort heb je een prachtig uitzicht.

[www.visitwestzeeuwsvlaanderen.nl](#)

19 VR-KIJKER SLUIS

Sinds de 14de eeuw profiteerde Sluis van haar gunstige ligging aan het Zwin. De zeehaven kon de grootste schepen herbergen. Als toegangspoort tot het Zwin had Sluis ook een politieke en militaire functie. De stad bezat een stadsmuur, poorten, enkele kerken en een belfort. De hertogen van Bourgondië vestigden hier een residentie. Het Grote Kasteel uit de 14de eeuw domineerde de Zwingeuil en de toegang tot het havennetwerk. Samen met het Klein Kasteel of Toren van Bourgondië, symboliseerde het de hertogelijke suprematie en aanwezigheid aan het Zwin. En van deze grootsheid, getuigt de VR-film die je in de kijker ziet!

20 RETRANCHEMENT

Retranchement ligt op de grens tussen Nederland en België. Hier staan drie grenspalen, in een kaarsrechte lijn, ook wel de Drieling van Retranchement genoemd. De vestingwallen van Retranchement werden in de Tachtigjarige Oorlog gebouwd als onderdeel van een verdedigingsbolwerk en maken deel uit van de Staats-Spaanse Linies. Tegenwoordig zijn de

wallen een natuurgebied. Een wandelroute (4,5 km) voert je door dit mooie landschap en langs de restanten van de forten 'Oranje' en 'Nassau'. In Retranchement vind je toprestaurants, gezellige cafeetjes en heerlijke terrasjes!

21 DIEVEGAT

Het Dievegat is bijna 6 hectare groot en vormt een samenhangend geheel met het Zwin. Het maakt samen met het Zwin en de Zwinduinen en -polders deel uit van het Natura 2000 netwerk van beschermde gebieden in Europa. Het grasland met enkele poelen zorgt voor een leefgebied voor zeldzame amfibieën en in het rietmoeras kunnen de bruine kiekendief en de blauwborst zich thuis voelen.

[www.natuurenbos.be/dievegat](#)

22 DE ZWINVLAKTE EN DE NIEUWE INTERNATIONALE DIJK

De Zwinvlakte is een uniek natuurgebied met een bijzondere planten- en dierenrijkdom. Via de Zwingeuil staat het gebied in verbinding met de zee. De grensoverschrijdende Zwinvlakte werd de voorbije jaren groter en zo krijgt 345 hectare getijdennatuur volop nieuwe kansen. Het wandel- en fietspad biedt prachtige uitzichten op het Zwin en de aanpalende polders. De slikken en schorren herbergen unieke planten- en diersoorten. Schapen en geiten zijn al duizend jaar een vertrouwd beeld in de Zwinstreek. Ze helpen mee aan het beheer van het Zwin en zorgen dankzij hun begrazing voor een hogere biodiversiteit.

[www.zwin.be](#) en [www.natuurenbos.be/zwin](#)

